

Un cop de mà

Lèxic

En el defecte de qui?

L'expressió castellana *en su defecto* no es pot traduir literalment en català, sinó que hi ha diverses formes equivalents: *si no n'hi ha, quan no se'n tingui, si de cas hi manca, si no hi és o si no és possible*. En cada cas, cal triar la solució que més s'adigui amb el context.

És millor tallar el formatge amb un ganivet especial. **Quan no se'n tingui** [o bé **Si no és possible**], es pot fer servir un ganivet de cuina.

L'autorització ha d'anar firmada pel president, o, **si no hi és**, pel secretari.

Gramàtica

Per / Per a

S'utilitza **per**

1. Davant de sintagma nominal o d'infinitiu que expressi causa
*L'accident va ser produït **per** una errada.*
*L'han sancionat **per** haver agredit un superior.*
2. Davant de sintagma nominal o adverbial que expressi situació
*Hi ha gavines **per** tota la ciutat.*
*Si voleu fer drecera, passeu **per** dalt.*
3. Davant de sintagma nominal que expressi temps (sinònim de *pels volts de*)
*Hi vaig anar **per** Nadal.*
4. Davant de sintagma nominal que expressi mitjà
*Li ho envio **per** correu electrònic.*
5. Davant de sintagma nominal que expressi opinió
Per mi, que és un assumpte tèrbol.
6. Com a sinònim de *en favor de, en comptes de, en qualitat de* o *pendent de*
*Benestar Social treballa **per** les persones amb pocs recursos*
*Va callar **per** no dir-li el que pensava.*
*Tenen **per** gerent el germà de l'alcalde.*
*A hores d'ara només queda una plaça **per** adjudicar.*
7. Davant d'infinitiu que expressi finalitat, amb intenció
*L'he visitat **per** felicitar-lo pel nomenament.*

S'utilitza **per a**

1. Davant de sintagma nominal que expressi destinació
*Van agafar l'avió **per a** Mèxic.*
2. Davant de sintagma nominal que expressi finalitat
*Treballem **per a** l'escolarització de tota la població infantil.*
3. Davant d'adverbial o sintagma nominal que expressi temps
*Ho deixarem **per a** demà.*
*Ho prepararem **per a** la setmana vinent.*
4. Davant d'infinitiu que expressi finalitat, sense intenció
*Es necessita vernís **per a** envernissar les portes exteriors.*

Núm. 14

Març
2012

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

CNL DEL
VALLÈS ORIENTAL

Un cop de mà

Altres aspectes

Els ordinals en xifres

Les xifres romanes se solen usar com a ordinals en l'expressió dels segles (segle XXI), del nom d'alguns reis (Felip II) i papes (Joan Pau II), en la nomenclatura d'algunes carreteres (N-II), en alguns noms d'embarcacions (Arianne V), etc.

També s'usen en els noms de congressos, jornades, festivals, competicions i altres activitats similars que se celebren regularment.

Com que s'entén que tenen un valor ordinal, no s'ha de marcar aquest valor amb l'abreviatura, com sí que s'ha de fer si es fan servir les xifres aràbigues. Es pot escriure, doncs,

35ens Jocs Olímpics	o bé	XXV Jocs Olímpics
1r Congrés de...	o bé	I Congrés de...
3a Trobada de...	o bé	III Trobada de...

Que diu que què

Bloc / Blog

Un bloc és, entre altres coses, una pàgina web, generalment personal o poc institucional, amb una estructura cronològica que s'actualitza regularment i que presenta informació o opinions sobre temes diversos.

Malgrat que hi ha opinions que defensen amb arguments lingüístics prou sòlids, la forma *blog* per referir-se a aquest tipus de pàgines web, el Consell Supervisor del Termcat va aprovar la forma *bloc* perquè adapta fonèticament la denominació anglesa *blog* i alhora respon a una imatge metafòrica del terme, ja que es refereix a una pàgina web que funciona com una mena de bloc de notes. A més, és una forma usada i força acceptada.

Com a denominació de la persona que gestiona un bloc o que és aficionada a navegar per aquestes pàgines (en anglès *blogger*), el Consell Supervisor del Termcat va aprovar la forma *blocaire*.

Webs d'interès

<http://optimot.gencat.cat>

Les fitxes de l'Optimot

Expliquen de manera didàctica i breu continguts lingüístics (d'ortografia, sintaxi, morfologia, lèxic...) i altres aspectes significatius de la llengua (fraseologia, refranys, toponímia...). L'objectiu d'aquestes fitxes és resoldre dubtes lingüístics freqüents.

Alguns exemples de fitxes que hi podem trobar: "a o en", "com es diu *pack* en català?", "distribució d'accents oberts i tancats" o "és correcta l'expressió fer-se amb?".

Núm. 14

Març
2012

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

CNL DEL
VALLÈS ORIENTAL